

Działalność Oddziału w Gnieźnie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 1965 roku

L'activité du Musée Archéologique à Gniezno en 1965

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Działalność Oddziału rozwijała się według szczegółowego planu i była realizowana głównie w kierunku naukowo-badawczym i naukowo-oświatowym.

Badania terenowe

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badania ratunkowe na cmentarzysku kultury pomorskiej w Kamionku k. Sławna w pow. gnieźnieńskim. Zabezpieczono ceramikę wydobytą tam w czasie kopania żwiru. Podobne badania przeprowadzono też w Gnieźnie przy ul. Mickiewicza 2 (stan. 54), gdzie podczas osadzania pali pod nowy budynek naruszono średniowieczne warstwy kulturowe.

Prace wewnętrzno-muzealne

Uzyskane materiały w ilości 109 zabytków zainwentaryzowano w 8 pozycjach. W inwentarzu zdjęć wpisano 108 pozycji (nr 1754—1942) oraz tyleż fotografii opisano i dołączono do klisz, a także wklejono do albumu. Część wykonanych reprodukcji z książki została wpisana w jednej rubryce, stąd pozorna niezgodność w wykonanej pracy.

W związku z przeniesieniem części zabytków do innego pomieszczenia magazynowego, przepakowano 220 kartonów i ułożono je na półkach.

Inne prace naukowe

W ciągu roku sprawozdawczego ukazały się w druku następujące pozycje mgr G. Mikołajczykówny:

- *Chrońmy zabytki przeszłości*, „Przemiany”, nr 4:1965, s. 5.
- *Dwa razy Grzybowo*, tamże, nr 9:1965, s. 4.
- *Góra Królewska*, tamże, nr 7:1965, s. 5.
- *Kráľovský Chlmec*, [w:] *Słownik starożytności słowiańskich*, t. II, cz. 2, Wrocław 1965, s. 513.
- *Miejskie porządki naszych praojców*, „Przemiany”, nr 3:1965, s. 4.
- *Na Targowisku*, tamże, nr 11:1965, s. 5.
- *Początki dzisiejszego Gniezna*, tamże, nr 6:1965, s. 5.
- *Rzemiosła wczesnośredniowieczne*, [w:] *Dzieje Gniezna*, Warszawa 1965, s. 45—47.
- *Sprawozdanie z działalności Oddziału w Gnieźnie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu w 1964 roku*, „Fontes Archaeologici Posnanienses”, vol. 16:1965, s. 275—277.

— *Wągielniki i Łagiewniki*, „Przemiany”, nr 10:1965, s. 4.

— *Wzgórze Panieńskie*, tamże, nr 8:1965, s. 4.

Kierowniczka Oddziału brała udział w uroczystościach jubileuszowych z okazji 80-lecia urodzin prof. dr. J. Kostrzewskiego, w walnym zjeździe PTA w Poznaniu, oraz w sesji naukowej, w I Międzynarodowym Kongresie Archeologii Słowiańskiej w Warszawie, w seminarium poświęconym konserwacji zabytków wykopaliskowych w Warszawie (29 IV), w otwarciu rezerwatu w Częstochowie—Rakowie, w zorganizowanym tam seminarium oraz w objeździe po zamkach Wyżyny Jurajskiej (9—10 VI), w posiedzeniach kolegium naukowego w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu a także w konferencji poświęconej dziejom Głogowa.

Ponadto kontynuowała ona swą pracę o wczesnośredniowiecznym Gnieźnie, której część referowała na seminariach doktoranckich, w których systematycznie uczestniczyła. W zakresie dalszych prac naukowych dokonała ona także rysunkowej rekonstrukcji relikwów romańskiej katedry w Gnieźnie, oraz przygotowała materiały do pracy o ceramicznych płytkach w Polsce do XII w. W związku z planowaną na 1966 r. przebudową ekspozycji przystąpiła do wstępnego zbierania materiałów.

W zakresie doksztalcania zawodowego K. Jarczyński odbywał w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu praktykę w zakresie katalogowania zabytków i ich inwentaryzowania, Z. Różański natomiast brał udział w kursie praktycznym konserwacji zabytków wykopaliskowych w PMA w Warszawie. W celach samokształceniowych pracownicy Oddziału odwiedzili kilka muzeów.

Biblioteka

Stan księgozbioru Oddziału wzrósł o 47 tomów i w końcu roku wyrażał się liczbą 347 pozycji. Z tego 27 pozycji pochodzi z zakupu, 8 z darów a 12 z wymiany. Do inwentarza książek wpisano 47 pozycji (nr 301—347), do katalogu alfabetycznego wypisano 47 kart, a do rzeczowego 208. Z księgozbioru korzystali pracownicy Oddziału oraz Pracowni Archeologicznej IHKM w Gnieźnie.

Archiwum

Poza bieżącymi pracami polegającymi na rejestrowaniu danych odnoszących się do zabytków nabytych w okresie sprawozdawczym i założeniu no-

wych teczek, w dawnych teczkach archiwalnych podklejono kalką techniczną dalsze 74 planiki.

Pracownie pomocniczo-naukowe

W pracowni fotograficznej wykonano 192 zdjęcia oraz 926 kopii i powiększeń.

W pracowni rekonstruktorskiej opisano 3216 szt. ceramiki oraz 43 kości. Ponadto naprawiono część makiety grodu.

Wykonano 3 rysunki profilów wykopów na stan. 54, przy ul. Mickiewicza 2, które wpisano do inwentarza planów (nr 243—245).

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-OŚWIATOWA

Podstawową działalnością w akcji popularyzacji archeologii w społeczeństwie była wystawa stała, na drugim miejscu należy postawić prelekcje dla młodzieży szkół podstawowych powiatu gnieźnieńskiego.

Naszą stałą wystawę, pt. „Ziemia gnieźnieńska w okresie powstawania państwa polskiego” w roku sprawozdawczym zwiedziło 11 507 osób, w tym 6 605 młodzieży oraz 4 902 dorosłych. Wśród dorosłych wymienić należy 136 gości zagranicznych z: Anglii (2), Belgii (5), Bułgarii (1), Czechosłowacji (17), Danii (2), Francji (4), Holandii (1), Jugosławii (12), Mongolii (1), Norwegii (2), NRD (68), NRF (4), USA (7), Węgier (2), Włoch (7) i ZSRR (1). W 258 wycieczkach udział wzięło 10 113 osób, z tego 5 992 młodzieży i 4 121 dorosłych. Indywidualnie wystawę zwiedziły 1394 osoby. Pracownik oświatowy oprowadził po wystawie 129 wycieczek i 581 zwiedzających indywidualnie. Kierowniczką Oddziału oprowadziła po wystawie i zabytkach miasta gości zagranicznych, uczestników XIII Walnego Zjazdu PTA, uczestników Międzynarodowego Kongresu Historyków itp.

W okresie od 19 do 15 X była czynna wystawa prac młodzieżowych, pt. „Tysiąclecie państwa polskiego”. Zwiedziło ją 7 610 osób.

Sprzedano 399 pocztówek propagujących zabytki naszej wystawy.

W ramach popularyzacji archeologii K. Jarczyński wygłosił szereg prelekcji, głównie dla młodzieży szkolnej. Na temat Gniezna we wczesnym średniowieczu mówił 53 razy w szkołach podstawowych w 50 miejscowościach naszego powiatu dla 2 697 dzieci i na ten sam temat miał 17 prelekcji w następujących szkołach gnieźnieńskich: Technikum Ekonomiczne (3), Zasadnicza Szkoła Odzieżowa nr 1 (1), Szkoła Podstawowa nr 2 (3), Szkoła Podstawowa nr 4 (2), Szkoła Podstawowa nr 5 (2), Szkoła Podstawowa nr 7 (6). Powyższych prelekcji wysłuchało 877 osób.

Prelekcji, pt. „Biskupin sprzed 2500 lat” wysłuchało 608 dzieci z 11 szkół. Ten sam temat został powtórzony w Szkole Podstawowej nr 3 w Gnieźnie pięciokrotnie i wysłuchało go 200 osób. W Specjalnej Szkole Podstawowej została wygłoszona dla 21 dzieci prelekcja, pt.: „Budownictwo we wczesnym średniowieczu”.

Razem, we wszystkich szkołach wygłoszono 37 prelekcji na 3 tematy z udziałem 4 403 słuchaczy.

Nadto w pierwszym półroczu prowadzona była akcja popularyzatorska w świetlicy dworcowej dla

młodzieży. Wygłoszono tam 16 krótkich 20—30-minutowych prelekcji na następujących 14 tematów: Katedra gnieźnieńska po 1342 r., Higiena we wczesnym średniowieczu (2), Biskupin sprzed 2500 lat, Obróbka drewna we wczesnym średniowieczu, Ceramika od jej początków do wczesnego średniowiecza, Poznań we wczesnym średniowieczu, Obróbka rogu i kości we wczesnym średniowieczu, Kruszwica we wczesnym średniowieczu, Ostrów Lednicki we wczesnym średniowieczu, Uzbrowienie we wczesnym średniowieczu, Ciekawsze formy grobów od paleolitu do wczesnego średniowiecza, Budownictwo we wczesnym średniowieczu, Hutnictwo we wczesnym średniowieczu. Powyższych prelekcji wysłuchało 589 osób.

Popularyzacją archeologii wśród dorosłych zajmowała się kierowniczką Oddziału, wygłaszając 6 prelekcji na terenie Gniezna: Higiena we wczesnym średniowieczu, Rozwój ośrodka grodowego w Gnieźnie, Rys historyczny Gniezna, Historia Gniezna, Warunki fizjograficzne Gniezna i okolicy, Sztuka wczesnośredniowieczna w Polsce. Wymienionych prelekcji wysłuchało 489 osób.

Poza terenem Gniezna zostały przez nas oprowadzone 3 wycieczki po Biskupinie, jedna po Gieczu i dwie po Ostrowie Lednickim.

Na początku roku odbyła się w Gnieźnie konferencja metodyczna dla nauczycieli historii. Prelekcję na tej konferencji wygłosiła mgr Z. Pawłowska.

Oddział nasz wraz z Inspektorem Oświaty, oraz Oddziałem PTA przygotował i rozpiisał wśród młodzieży 24 szkół miasta i powiatu konkurs pt. „Tysiąclecie państwa polskiego”. Na konkurs ten nadesłano prace wyłącznie z terenu miasta. Nagrody książkowe ufundowane przez Wydział Kultury MRN w Gnieźnie wręczono trzem uczniom: Zdzisławowi Macioszkowi oraz Wojciechowi i Michałowi Woźniakom. Z nadesłanych prac przygotowano wystawę, pt. „Tysiąclecie państwa polskiego”.

W zakresie popularyzacji archeologii ukazało się w miesięczniku „Przemiany” 8 artykułów, oraz udzielono 4 wywiady radiowe i kilka dla prasy.

Oddział nasz udzielił pomocy w organizowaniu przez PMA w Warszawie wystawy na I Międzynarodowy Kongres Archeologii Słowiańskiej, a Muzeum Archeologiczne w Poznaniu korzystało z materiałów do urzędzenia wystawy, pt. „Początki miast polskich w świetle badań archeologicznych” przeznaczonej dla NRD.

INNE

W pobliżu dworca kolejowego i PKS w widocznym miejscu umieszczono tablicę informującą o miejscu muzeum. Na drzwiach wejściowych Oddziału zawieszona została informacja o czasie otwarcia ekspozycji. W końcu roku została wykonana bezpłatnie przez mgr. inż. arch. K. Soję dokumentacja rysunkowa wraz z kosztorysem na przebudowę strychu, który ma być przeznaczony na magazyn oraz część pracowni. Wykonano także różne drobne remonty i prace porządkowe.

Włączyliśmy się także do podjętej przez nasze miasto w końcu 1965 r. akcji utworzenia w Gnieźnie Muzeum Pamiątek.